

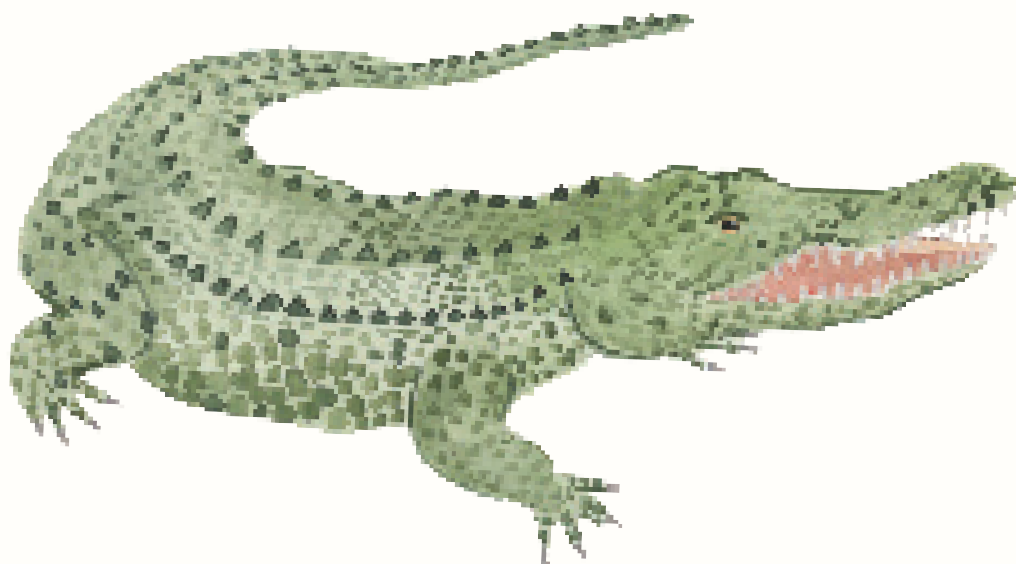
Wild

Geschreven door

Jack Ashby

Met tekeningen van

Sara Boccaccini Meadows

LEMNISCAAT ROTTERDAM

Ik ben een geluksvogel. Ik werk in een natuurhistorisch museum, waar je miljoenen dieren uit de hele wereld op één plaats bij elkaar vindt. Dan vallen de overeenkomsten en de verschillen tussen alle soorten al snel op. En daaraan kun je weer zien of ze familie van elkaar zijn en hoe perfect ze zijn aangepast aan hun leven in het wild.

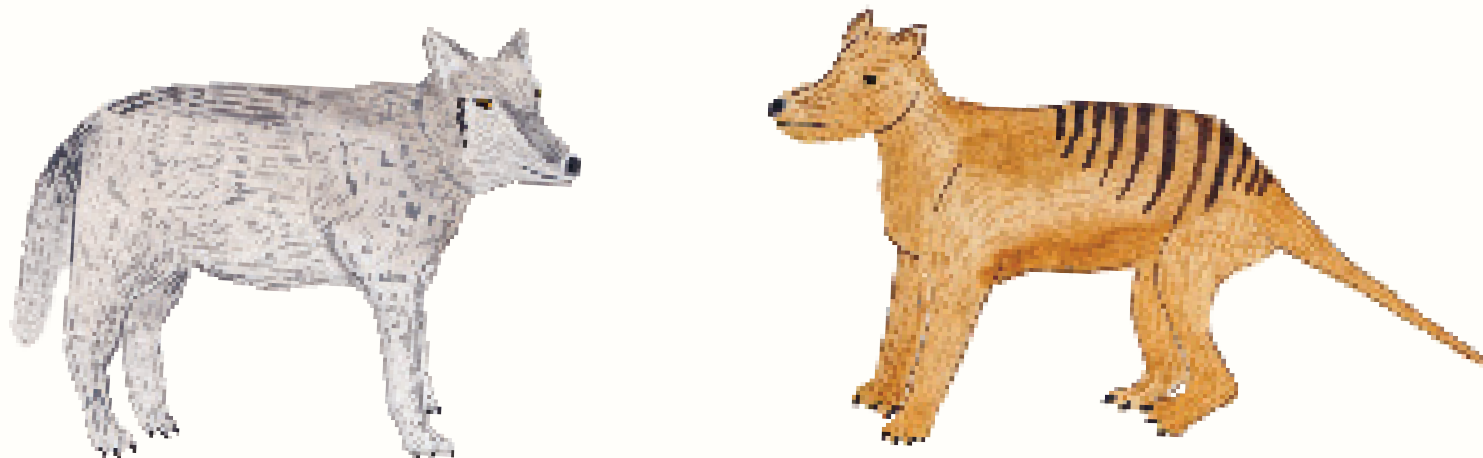
Wat ik fascinerend vind zijn dieren die ontzettend veel op elkaar lijken, maar toch niet nauw aan elkaar verwant zijn. Zo kwam er in Australië een roofdier voor dat precies op een gestreepte wolf leek, maar tot een heel andere familie behoorde. Hoe bijzonder is dat! Hij heette 'buidelwolf', had dus een buidel, en hij was familie van koala's en kangoeroes.

De buidelwolf en de gewone wolf lijken op elkaar doordat ze in hun habitat dezelfde dingen doen. Ze hebben zich op dezelfde manier aangepast, ook al leefden ze allebei aan een andere kant van de wereld. In dit boek vind je meer van dit soort dieren, die dezelfde aanpassingen hebben maar uit verschillende groepen komen.

In elk hoofdstuk kijken we naar zo'n aanpassing en zien we hoe die steeds weer bij verschillende groepen gewervelde dieren terugkeert. (Gewervelde dieren zijn dieren met een ruggengraat, zoals vogels, zoogdieren, vissen, amfibieën en reptielen.) Als verschillende dieren dezelfde aanpassing ontwikkelen om dezelfde dingen te kunnen doen, dan noem je dat 'convergente evolutie'.

Ik hoop dat je dankzij dit boek goed naar de natuur gaat kijken. Misschien zie je dan zelf wel voorbeelden van diersoorten die heel verschillend zijn, maar ook iets belangrijks hetzelfde hebben.

- J.A.

INHOUD

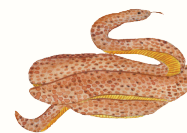
2 — KAMPIOEN SCHERPE STEKELS
- de ZWARTHARIGE VACHTEGEL

6 — KAMPIOEN EINDELOOS VEEL TANDEN
- de WITTE HAAI

10 — KAMPIOEN ZWEVEN
- de REUZENKOEKES

14 — KAMPIOEN GIF
- de INLANDTAIPAN

18 — KAMPIOEN WAARSCHUWINGSKLEUREN
- de VERSCHRIKKELIJKE PIJLGIFKIKKER

22 — KAMPIOEN LOEREN IN HET WATER
- de MISSISSIPPI-ALLIGATOR

26 — KAMPIOEN HOORNS EN GEWEIEN
- de ELAND

30 — KAMPIOEN VISSSEN MET JE SNUIT
- de GEWONE DOLFIJN

34 — KAMPIOEN ECHOLOCATIE
- de GEWONE DWERGVLEERMUIS

38 — KAMPIOEN OMGEKEERDE
SCHADUWWERKING
- de EZELSPINGUÏN

42 — KAMPIOEN MIEREN SLURPEN
- de REUZENMIERENETER

46 — KAMPIOEN PEDDELVOETEN
- het VOGELBEKDIER

50 — KAMPIOEN HOUT BOREN
- het VINGERDIER

54 — KAMPIOEN LISTIG LOKKEN
- de JOHNSONS HENGELVIS

58 — KAMPIOEN VEILIG PANTSER
- het AFRIKAANSE BOOMSCHUBDIER

62 — WOORDENLIJST

KAMPIOEN SCHERPE STEKELS

de ZWARTHARIGE VACHTEGEL

Je hebt dieren met haar of met schubben, met veren of met niks – die hebben een glad velletje. Sommige dieren hebben als bescherming stekels. De zwartharige vachtegels is zo'n stekeldier, en meteen een van de grootste.

ZWARTHARIGE VACHTEGEL *ZAGLOSSUS BARTONI*

Een krokant hapje is heerlijk, maar een mond vol stekels vindt niemand lekker: het doet pijn. Veel dieren en planten hebben daarom stekels ontwikkeld. Zo voorkomen ze dat ze door hun vijanden worden opgegeten.

WAAR IN HET WILD?

Zwartharige vachtegels komen voor in de bergen en graslanden van Nieuw-Guinea.

Deze langsnuiten zijn ernstig bedreigd en lastig te vinden – terwijl ze wel een meter lang kunnen worden! Hun neefjes, de mierenegels, vind je overal in Australië. Die maakt het niet uit waar ze leven: ze zoeken op het land 's nachts én overdag naar mieren.

Deze egels en hun familieleden de vogelbekdieren zijn de enige zoogdieren die **eieren leggen**. Als de jongen uit het ei komen, kruipen ze **de buidel** van hun moeder in.

Zwartharige vachtegels eten vooral regenwormen. Ze hebben **stekels op hun tong**, zodat een worm blijft zitten als ze hem naar binnen werken.

Snuif voelt elektriciteit

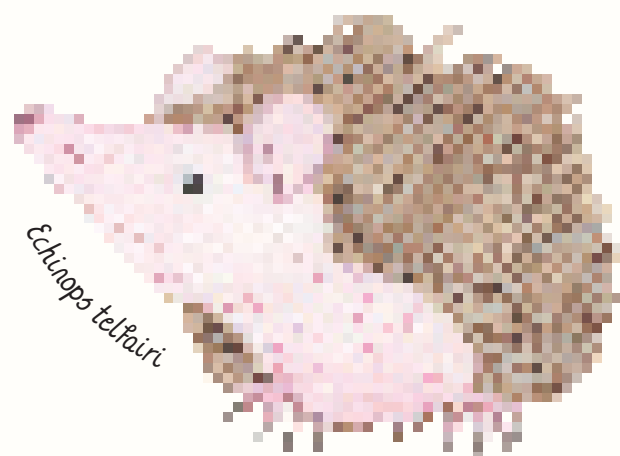
Vachtegels hebben **geen tanden**. Ze steken hun snuit in de grond en daar voelen ze de elektrische signalen die uit de spieren van hun prooi komen. Zo vinden ze voedsel.

PROBLEEMHUID

Met stekels hou je vijanden uit de buurt, maar je kunt zelf ook niet goed bij je huid om die met je poten of je tong schoon te houden. Ook de egels bij ons zitten onder de vlooiën. Vachtegels hebben een oplossing: aan hun achterpoten hebben ze lange klauwen die naar achteren wijzen en heel buigzaam zijn. Daarmee kunnen ze hun hele lichaam lekker krabben en prikken ze zichzelf niet.

ALLES OVER SCHERPE STEKELS

Elk dier moet zich tegen zijn vijanden beschermen, en daarvoor zijn er in de evolutie allerlei manieren ontwikkeld. Je kunt je camoufleren, een pantser krijgen, giftig zijn, vies smaken of enorm groot worden. Veel diersoorten hebben stekels als bescherming, en die zijn ontstaan uit haar, schubben, huid of zelfs bot.

KLEINE EGELTENREK

Deze zoogdieren leven op Madagaskar. Ze hebben veel weg van egels, maar ze zijn toch echt nauwer verwant aan **olifanten**.

EUROPESE EGEL

Dankzij de **spieren** onder hun huid kunnen egels zich tot een stekelige bal oprollen.

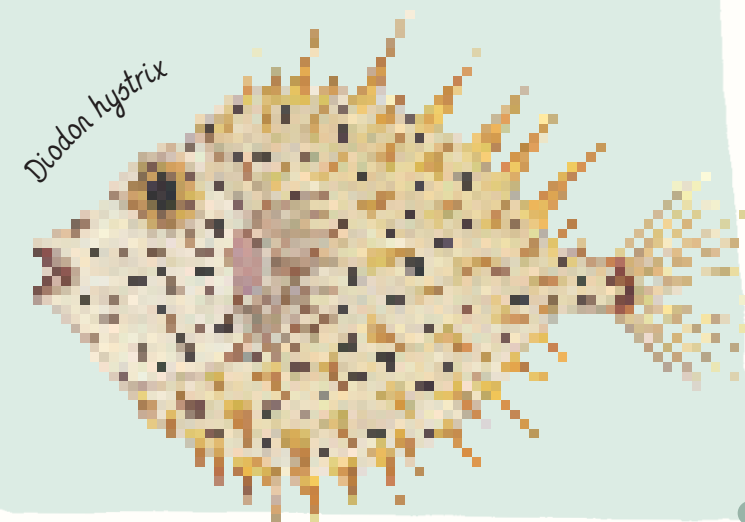
RIBBENSALAMANDER

Als deze amfibie wordt aangevallen, maakt hij zijn eigen stekels. Hij steekt zijn **scherpe ribben** door zijn huid, en die pikken daarbij gif op.

GESTIPPELDE EGELVIS

Als egelvissen in gevaar zijn, **blazen** ze hun lichaam met lucht of water **op**. Daardoor gaan er speciale schubben als stekels overeind staan.

BERGDUIVEL

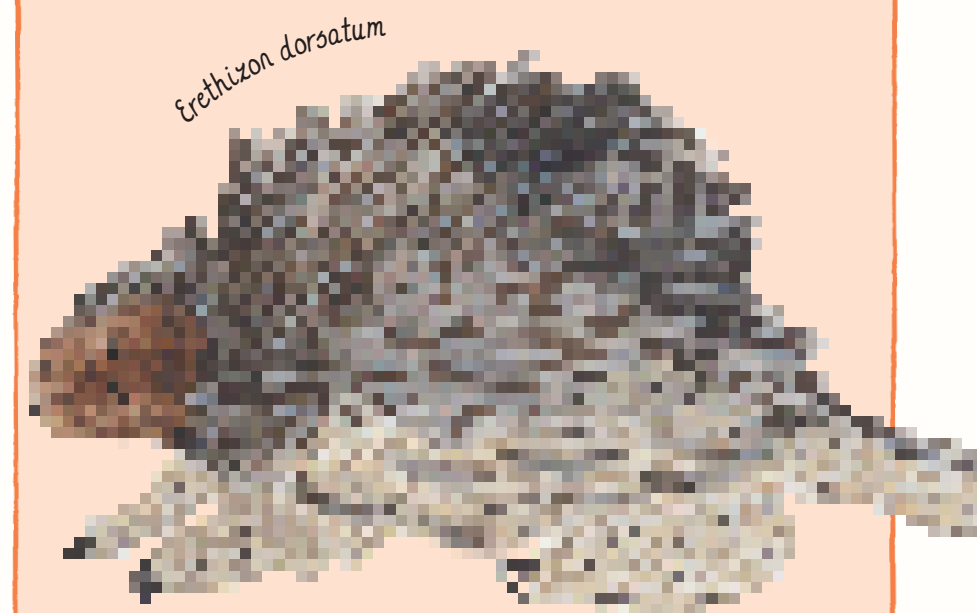
De schubben van deze Australische hagedis lijken op **doorns**. Die heeft hij om zich te beschermen én te camoufleren. Hij kan ook van kleur veranderen.

AANPASSING

LOSSE STEKELS

Het Noord-Amerikaanse boomstekelvarken kan wel tienduizenden vlijmscherpe stekels hebben. Als hij door een roofdier wordt aangevallen, laten ze los. Elke stekel heeft **naar achteren wijzende weerhaakjes**, zodat hij in de huid van de aanvaller blijft steken. Je krijgt zo'n stekel er moeilijk uit en dat doet veel pijn.

SCHERPE STEKELS WERELDWIJD

Deze duivel met hoorns heet **Moloch**. Hij komt in de Bijbel voor als de oude, gevreesde god van de Kanaänieten.

Rond de Grote Meren in Noord-Amerika woonden de Anishinaabe. Volgens hen kreeg het **stekelvarken** stekels toen hij met klei de doorns van een meidoorn op zijn rug plakte als bescherming tegen de beer en de wolf.

Volgens de oorspronkelijke bewoners van Australië kregen vachtegels stekels toen hun voorouder werd aangevallen en een boel **speren** in zijn rug kreeg.

Krijgers op het eiland Kiribati in de Stille Oceaan maakten helmen van opgeblazen **egelvissen**. Te barantauti heetten die, en ze zagen er griezelig uit.

